

s sębania, języka, podniebienia twardego i miękkiego, jamy gardłowej, nosowej, krtani wraz z nagłednią i więzadkami głosowymi, tchawicy, oskrzeli, płuc, klatki piersiowej i przępy brzusnej. Proces artykulacyjny.

- Anatomia i fizjologia narzędu sęuchu. Ucho zewnętrzne, srodkowe, wewnętrzne. Proces slyszaniowy. Wady i braki w slyszeniu.

- Głoska jako jednostka mowy. Przebieg artykulacyjny gloski: nastęwa, postęwa i odstęwa.

- Podział gloszek:

a/ ze względu na stopień zbliżenia narzędu mownych,

b/ ze względu na miejsce artykulacji,

c/ ze względu na tok artykulacji.

- Samogłoski. Samogłoski przedniego, srodkowego i tylnego szeregu. Samogłoski ustne i nosowe; typ nosowości synchronicznej i asynchronicznej. Samogłoski wysokie, srodnie, niskie. Samogłoski zamknięte i sęszczone. Trójkąt, cęworoek i trępas samogłoskowy.

- Spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne. Spółgłoski sęwertowybuchowe, sęszelinowe, sęwertosęszelinowe, sępółotwarte. Spółgłoski ustne i nosowe. Spółgłoski dwuwargowe, wargosęzębowe, przedniojęzykowo-zębowe, przedniojęzykowo-dzięskowe, srodkowojęzykowo-sębowopreparatale, srodkowojęzykowo-preparatale, srodkowojęzykowo-pęspalatale, tylnojęzykowo-welarne, krtaniowe.

- Zjawisko kompensacji ruchów artykulacyjnych, polimorfizm gloszek.

- Głoski pojedyncze i geminaty. Monoftongi, dyftongi i dyftongoidy.

- Polski system gloskowy, jego cechy charakterystyczne.

Akustyka. Ton, dźwięk, sęmer. Budowa akustyczna gloszek. Formanty samogloszek i spółgloszek. Jamy - ustne, nosowe, gardłowa i krtaniowa jako rezonatory gloszek. Mowa glosna, sęzept.

Głoska a litera. Alfabet i jego historia. Pisownia tradycyjna a transkrypcja fonetyczna.

Polski system transkrypcji fonetycznej.

Zjawisko asymilacji gloszek jako wynik kęartykulacji. Upodobnienia gloszek pod względem - a/ dźwięczności, b/ miejsca artykulacji, c/ stopnia otwarcia narzędu mownych. Kierunek upodobnień. Upodobnienia i uproszczenia artykulacyjne występujące we współczesnym języku polskim.

Wartość funkcjonalna gloszek: gloski funkcjonalnie czynne, bierno

i obejmujące w współczesnym języku polskim.

- Ilcezas właściwy głosek, ilcezas funkcjonalny. Intonacja funkcjonalna samogłosek.
- Sylaba. Przewidy /akcent/ sylabowy. Typ sylaby w języku polskim.
- Zestój przewidy /akcentowy/, zestój intonacyjny. Melodia zdania. Typ intonacji zestoju w języku polskim.
- Melodia zdania. Typ melodii zdania orzekającego w języku polskim.

Metody instrumentalne w fonetyce: a/ w zakresie fizjologii mowy - metody palatograficzne, kinograficzne, rentgenograficzne, b/ w zakresie akustyki - rezonatorowa, interferencyjna, elektroakustyczna w połączeniu z matematyczną, c/ w zakresie badania słuchu - metoda audiograficzna.

IV. Założenia metodyczne.

W nauczaniu fonetyki posługujemy się założeniami podstawowymi nauk przyrodniczo-społecznych. W wykładach uwzględniamy jak najbardziej metody poglądcze: wiadomości podawane słuchaczom ilustrujemy planami, modelami gipsowymi narządów mowy i słuchu, filmami oraz wykorzystujemy aparaturę Zakładu Fonetyki Uniw. Warsz.

V. Lektura.

- T. Benni - Opis fonetyczny języka polskiego. Gramatyka języka polskiego. A.U. Kraków, 1923.
- T. Benni - Ortofonja polska. - Książnica-Atlas, Warszawa, 1924.
- T. Benni - Palatogramy polskie, Kraków - 1931.
- H. Koneczna - Studium eksperymentalne artykulacji głosek polskich. Pr. Fil. t. IV, Warszawa 1934.
- H. Koneczna i W. Zawadowski - Przekroje rentgenograficzne głosek polskich, Warszawa, 1951.
- E. Dłuska - Fonetyka polska, Cz. I, Kraków 1950.
- W. Doroszewski i B. Wieszczkowski - Zasady poprawnej wymowy polskiej Warszawa, 1947.
- St. Skorupka. - Nowe metody badań akustycznych samogłosek. Sprawozdanie z posiedzenia Komisji Językowej Pol. Nauk. Warsz. T. III, Warszawa, 1949.
- W. Doroszewski - Rozmowy o języku - PWN, Warszawa 1949, 1951, 1954.